

СТАНОВИЩЕ

за научната продукция на кандидата в конкурс
за заемане на академична длъжност „доцент”
по направление 2.2. История и археология, (Съвременна история),
обявен в “Държавен вестник”, бр.82(03.10.2014 г.
гл. ас. д-р ГЕРГАНА ГЕОРГИЕВА АЛЕКСИЕВА

В конкурса за академична длъжност “доцент” за нуждите на катедра “Нова и съвременна история” в ИФ на СУ “Климент Охридски” д-р Гергана Алексиева се представя със сериозна научна продукция - една монография, една сериозна студия и 9 научни статии, разработени и публикувани в периода след защита на дисертацията. Тази продукция е посветена на два основни кръга от проблеми на съвременната история на света: първият е свързан със съвременната история на Испания сред Първата световна война, през десетилетията на XX в., прехода към демократизацията на страната и нейните съвременни проблеми; вторият кръг теми са свързани с историята на Аржентина и на Латинска Америка през десетилетията на XX в., които разширяват личното поле на научна работа.

Новата продукция на гл. ас. Г. Алексиева включва задълбочени изследвания, сред които се откроява монографията “Перонизмът. Политика и идеология (1943-1976)”, разработена на основата на сериозна документална основа и на авторитетна историческа научна литература на испански и на английски език, представена и анализирана в увода на изследването. Странно изглежда обаче отсъствието на голямата руска школа специалисти по Латинска Америка, както и познатите ни български автори. А би било интересно да се направи сравнителен анализ на подходите, акцентите и изводите, направени от представители на различните школи изследователи по голямата тема за перонизма и хустисиализма.

Монографията на д-р Алексиева е сериозно изследване на политическата и обществената история на Аржентина, обединена около личността на Хуан Перон, неговата идеология и политика в продължение на повече от 30 години. Научният труд се изгражда в рамките на подходяща структура, в която откриваме историческа последователност, системно изложение, задълбочен анализ на важни документи, мемоари, изследователски концепции и обществени процеси. Проблемите на историческото, общественото и икономическото развитие на Аржентина се поставят паралелно с личностното израстване на Х. Перон, с опит да се разкрие специфичната аржентинска вътрешно-обществена обстановка от 1943 г. и в следвоенния период.

Монографията на д-р Алексиева е обогатена с множество цитати от документи, използвани на първи път в българската историопис и това е определен научен принос. Във всяка част на изследването си д-р Алексиева внася приноси в детайлите – възникването на специфичната идеология на перонизма като сложно съчетание от модни европейски идеи и аржентинския манталитет; анализът на обществените обстоятелства, в които тя узрява и се превръща в политика; ролята на историческия опит на управляващите в Аржентина от предишните десетилетия и главно личният принос на Х. Перон, офицер, преподавател, университетски автор, шеф на Секретариата по труда, политик, държавник.

Научен принос е и един детайл от изследването, отбелязан през 1944 г. , когато Х. Перон разработва понятието “национална сигурност”, но излиза извън рамките на традиционното европейско разбиране - силна армия и силна военна промишленост. Цяло изключение за историческото време е разбирането за национална сигурност в по-широк план - като развита индустрия, активна търговска политика, висок жизнен стандарт, контрол над армията и т. нат.

Научни приноси се съдържат и в раздела за провежданата от Перон *социална политика*, която авторката предлага на много сериозен научен анализ, макар да липсва сравнителен анализ със страните от подконтинента. Принос е и анализът на цялостната обществена дейност и политическа активност на Ева Перон, основан на нови извори и изследвания, но без анализите на руските и на българските автори.

На д-р Алексиева принадлежи и приносът към разкриване на политологическия опит на Х. Перон като управляващ, държавник, полващ разнообразни съображения и методи в речи, заявления и обръщения, в явни и тайни ходове, контрол върху държавната пропаганда и т. нат. Авторката систематизира факти за политиката му по отношение на опозицията, в провеждането на конституционната реформа и спечелването на широката гражданска подкрепа, в анализа за изворите на силата на Перон през първия мандат на негово управление и майсторството на държавника да използва демагогията в своя полза. В този смисъл анализът на управлението на Перон като Трети път в общественото развитие е сериозен принос по проблем, който днес не е актуален, но не са малко държавниците по света, които търсят подобен път почти до края на 80-те години.

Широкият спектър от проблемите, с които се сблъсква президентът Х. Перон в края на първия си мандат и особено в началото на втория мандат позволяват на д-р Алексиева да направи нови приноси, най-важните от които тя включва в авторската си справка. Аз приемам нейната преценка и допълвам още

един - принос в изследването на един от големите проблеми на съвременната история за ролята на армията в управлението на съвременната държава, вкл. за противоречията “армия-президент”, “армия-ВВС и ВМФ”, “синдикати-въоръжени сили”. Става дума за амалгама от настроения, вражди, претенции, амбиции, гражданска война. А това са проблеми и на ХХІ в.

Потвърждение на тази моя теза са предложените в конкурса студия, разработена в две части, и 9 статии, които показват: 1) научния интерес на Алексиева към съвременната история на Испания (№ 5, 6, 7); 2) особеностите на испанската история през ХХ в. (№ 1, 6, 8) ; 3) специалното внимание към съвременната история на Испания след Франко и на испански модел преход към демокрация (№ 1, 2, 3, 4,8, 10), и 4) естествено към Аржентина (№ 9). Авторката използва сериозни аргументи в защита на личното си становище, което е похвално.

Приветствам историческото научно повествование в трудовете на д-р Алексиева, но менталните проблеми остават н астрана. Не се разкриват културните корени на населението, вкл. на креолското, не се изясняват общите и особените традиционни ценности, идващи с имиграцията. Вместо в увода, те се споменават мимоходом като нещо разбираемо, но се пропуска възможността да се разкрие мотивацията на партии, синдикати и местни профсъюзи, на многобройните привърженици на Х. Перон и особено на Ева Перон, на армията и на нейните гарнизони. Смятам, че в тази мотивация освен стремеж към власт и надмощие има и морални съображения. Бих искала да препоръчам на д-р Алексиева в бъдеще да преодолее увлечението към обемисти цитати и дълги изречения, в които (вероятно при превода) не се спазва българския граматичен словоред.

Сериозната научна продукция на д- Алексиева, постигнатите научни приноси, разкритите възможности за нови теми и нови опити за исторически и за сравнителен анализ, ми дават основание да предложа на Уважаемото жури да подкрепи моето предложение да присъди на главен асистент доктор ГЕРГАНА ГЕОРГИЕВА АЛЕКСИЕВА академичното звание “ДОЦЕНТ”.

София, 30 януари 2015 г.

Автор на становище: .....
(Проф. д.и.н. Христина Мирчева)